

Sygn. akt II Ca 355/22

POSTANOWIENIE

Dnia 19 stycznia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Piotr Rajczakowski

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2023 r. w Świdnicy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) **S.A. w K.**

przy uczestnictwie **W. B. i B. B.**

o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu

na skutek apelacji uczestników postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 21 stycznia 2022 r., sygn. akt (...)

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z 21 stycznia 2022r. Sąd Rejonowy stwierdził, że (...) S.A. w K. nabył:

1. z dniem 14 października 1986 roku przez zasiedzenie służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu, polegającą na znoszeniu istnienia na nieruchomości obciążonej i w przestrzeni nad i pod powierzchnią tej nieruchomości urządzeń przesyłowych i instalacji elektroenergetycznych wchodzących w skład linii napowietrznej wysokiego napięcia (...) oraz na prawie korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do eksploatacji, konserwacji, remontów i modernizacji tychże urządzeń i instalacji wraz z prawem wejścia i wjazdu na teren nieruchomości obciążonej odpowiednim sprzętem, obciążającą:

a) nieruchomość położoną w W. przy ul. (...) numer działki (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...),

b) nieruchomość położoną w W. numer działki (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...),

c) nieruchomość położoną w W. przy ul. (...) numer działki (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...),

2. z dniem 31 października 2005 roku przez zasiedzenie służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu, polegającą na znoszeniu istnienia na nieruchomości obciążonej i w przestrzeni nad i pod powierzchnią tej nieruchomości urządzeń przesyłowych i instalacji elektroenergetycznych wchodzących w skład dwóch linii napowietrznych średniego napięcia (...) oraz na prawie korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie

niezbędnym do eksploatacji, konserwacji, remontów i modernizacji tychże urządzeń i instalacji wraz z prawem wejścia i wjazdu na teren nieruchomości obciążonej odpowiednim sprzętem, obciążającą:

- a) nieruchomość położoną w W. przy ul. (...) numer działki (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...),
- b) nieruchomość położoną w W. numer działki (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...),
- c) nieruchomość położoną w W. przy ul. (...) numer działki (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...),
- d) nieruchomość położoną w W. przy ul. (...) numer działki (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...),

3. z dniem 31 lipca 2008 roku przez zasiedzenie służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu, polegającą na znoszeniu istnienia na nieruchomości obciążonej i w przestrzeni nad i pod powierzchnią tej nieruchomości urządzeń przesyłowych i instalacji elektroenergetycznych wchodzących w skład linii napowietrznej średniego napięcia (...) biegnących oraz na prawie korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do eksploatacji, konserwacji, remontów i modernizacji tychże urządzeń i instalacji wraz z prawem wejścia i wjazdu na teren nieruchomości obciążonej odpowiednim sprzętem, obciążającą:

- a) nieruchomość położoną w W. przy ul. (...) numer działki (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...),
- b) nieruchomość położoną w W. numer działki (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...),
- c) nieruchomość położoną w W. przy ul. (...) numer działki (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...),

przy czym przebieg służebności gruntowych jest zaznaczony na mapie sporządzonej przez biegłego Z. T. (1) z 16 czerwca 2021 roku (karty (...)akt) według wariantu nr II – w tej części opinia biegłego stanowi integralną część niniejszego postanowienia.

Sąd ponadto orzekł o kosztach postępowania i kosztach sądowych tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa.

Sąd Rejonowy poczynił następujące ustalenia faktyczne. Uczestnicy postępowania B. B. i W. B. są współwłaścicielami na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej nieruchomości obejmujących działki:

- numer (...) położonej w W., obręb (...) (nieruchomość objęta księgą wieczystą numer (...))
- numer (...) położonej w W., obręb (...) (nieruchomość objęta księgą wieczystą numer (...)).

Uczestnik W. B. jest właścicielem nieruchomości obejmujących działki:

- numer (...) położonej w W., obręb (...) (nieruchomość objęta księgą wieczystą numer (...)),
- numer (...) położonej w W., obręb (...) (nieruchomość objęta księgą wieczystą numer (...)),
- numer (...) położonej w W., obręb (...) (nieruchomość objęta księgą wieczystą numer (...)).

Dwutorowa napowietrzna linia wysokiego napięcia WN (...) o numerze (...) (dawna linia (...)), została wybudowana w 1966 roku, a oddana do ruchu 13 października 1966 roku. Jest to linia prowadzona na słupach serii (...) – 2 sztuki i (...) dwie sztuki. Od momentu wybudowania do chwili obecnej poprzednicy prawni wnioskodawcy i wnioskodawca wielokrotnie wykonywali za pomocą swoich pracowników szereg czynności związanych z normalnym jej utrzymywaniem, eksploatacją, konserwacją i naprawami. m.in. przeprowadzano przeglądy techniczne linii i jej

obchody oraz pomiary. Napowietrzna linia średniego napięcia (...) (...) oraz napowietrzna linia średniego napięcia (...) (...) (poprzednio oznaczona jako (...), przenumerowane w 2013 roku), powstały prawdopodobnie jeszcze przed 1945 rokiem, a w dniu 31 października 1975 roku dokonano pomiarów oporności uziemień tych linii. Również wobec tych linii prawni poprzednicy wnioskodawcy i wnioskodawca wielokrotnie wykonywali za pomocą swoich pracowników szereg czynności związanych z normalnym jej utrzymywaniem, eksploatacją, konserwacją i naprawami, m.in., przeprowadzano przeglądy techniczne, oględziny i pomiary. Napowietrzna linia średniego napięcia (...) powstała prawdopodobnie przed 1945 rokiem, a w dniu 31 lipca 1978 roku dokonano przeglądu infrastruktury tej linii elektroenergetycznej. Wobec tej linii również poprzednicy prawni wnioskodawcy i wnioskodawca wielokrotnie wykonywali za pomocą swoich pracowników szereg czynności związanych z normalnym jej utrzymywaniem, eksploatacją, konserwacją i naprawami, m.in., przeprowadzano przeglądy techniczne, oględziny i pomiary. W dniu 25 sierpnia 1945 roku Zjednoczenie (...) przejęło mienie poniemieckie na obszarze Oddziału (...) S.A. z siedzibą w K.. Na podstawie zarządzenia nr (...) Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25 listopada 1958 roku powstał Zakład (...), który znajdował się w strukturze Zakładów (...). Zakłady (...) zostały włączone w struktury Zakładów (...), których jednostką strukturalną był Zakład (...). Na mocy zarządzenia nr (...) Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 roku utworzono całkowicie odrębną jednostkę Zakład (...) z siedzibą w W.. W 1993 roku przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) z siedzibą w W. został przekształcony w spółkę prawa handlowego Zakład (...) S.A. z siedzibą w W.. Postanowieniem z dnia 26 maja 2004 roku Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Fabrycznej we Wrocławiu wpisał do Krajowego Rejestru Sądowego - (...) Spółkę Akcyjną powstałą w wyniku przejęcia przez Zakład (...) S.A. spółek: Zakładu (...) S.A., Zakładu (...) S.A., Zakładu (...) S.A. i Zakładu (...) S.A. W marcu 2008 roku (...) Spółka Akcyjna zmienił nazwę na (...) S.A., a następnie w styczniu 2009 roku na (...) S.A., aby ostatecznie we wrześniu 2011 roku wnioskodawca przyjął nazwą (...) S.A. W przypadku przedmiotowych linii napowietrznych obszar całkowicie wyłączony z użytkowania, to teren pod słupami linii średniego ((...)) oraz wysokiego ((...)) napięcia posadowionymi na nieruchomości uczestników o łącznej powierzchni około (...) ⁽²⁾. Do wykonania wszystkich zabiegów eksploatacyjnych na liniach średniego napięcia ((...)) (...), (...) i (...) niezbędny jest pas terenu o szerokości co najmniej (...) metra wyznaczony wzdłuż przebiegu każdego odcinka linii, przy czym część tego pasa stanowi obszar o szerokości 1 m, który służyć może do dokonania oględzin (przeглядów) tych linii. W przypadku linii wysokiego napięcia ((...)) do wykonania wszystkich zabiegów eksploatacyjnych, w tym naprawy lub wymiany słupa, a także wymiany lub naprawy przewodów linii, niezbędny jest pas, biegnący wzdłuż przewodów każdego odcinka linii, o szerokości równej rozpiętości skrajnych przewodów linii (odległości pomiędzy skrajnymi przewodami linii), która wynosi 20 m. Wewnątrz pasów przejazdowych znajdują się obszary całkowicie wyłączone z zagospodarowania wskutek obecności na nich słupów, a część każdego pasa przejazdowego stanowi obszar o szerokości 1 m, który może służyć do dokonania oględzin. Pasy terenów biegnących wzdłuż terenów spornych linii napowietrznych (...) i (...) o w/w szerokości zapewniają możliwość przeprowadzenia wszystkich zabiegów eksploatacyjnych na liniach napowietrznych.

Powierzchnie szerokości pasów niezbędnych do obsługi, konserwacji i eksploatacji wynoszą łącznie 23.591 m²:

- działka (...) m²,
- działka (...) m²,
- działka (...) m²,
- działka (...) m²,
- działka (...) m².

Rozważając tak poczynione ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy uznał wniosek za uzasadniony. Stan faktyczny, jak wskazał Sąd, ustalony został na podstawie przedłożonych przez wnioskodawcę dowodów z dokumentów, w tym w szczególności akt rejestrowych, akt ksiąg wieczystych oraz map geodezyjnych, jak również w oparciu o zeznania uczestnika W. B. na rozprawie, który wskazywał, iż linie elektroenergetyczne były tam od niepamiętnych czasów,

były modernizowane w około 1979 roku, malowane w 1983 roku i nigdy nie było zasadniczych przeniesień linii. Zeznaniami uczestnika Sąd dał wiarę w zakresie jakim znalazły potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym w postaci dokumentów, które uznano za całkowicie wiarygodne, gdyż ich prawdziwość i rzetelność nie została zakwestionowana przez uczestników postępowania, a i Sąd nie znalazł jakichkolwiek podstaw do kwestionowania ich prawdziwości. Wnioskodawca wywodził – opierając się w istocie na art. 292 k.c. w zw. z art. 172 k.c. - iż w związku z tym, że on i jego poprzednicy prawni korzystali z wymienionej we wniosku nieruchomości w zakresie służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu, to należało, w ocenie Sądu stwierdzić na jego rzecz zasiedzenie takiej służebności gruntowej. Nie ujawniły się też w sprawie okoliczności wskazujące na to, aby korzystanie przez wnioskodawcę i jego poprzedników prawnych z nieruchomości uczestników następowało w ramach wypełniania przez państwo zadań publicznych, poza stosunkami cywilnoprawnymi, a więc w sferze tzw. imperium państwa, co uniemożliwiłoby uznanie, że to korzystanie było wykonywaniem posiadania w znaczeniu przyjętym w art. 336 k.c. (ponieważ do istoty posiadania należy bowiem nie tylko stan faktyczny władania, ale również kwalifikacja nadana mu przez normę prawa cywilnego), a w konsekwencji okresu takiego korzystania nie można by było wliczyć do okresu posiadania zaliczanego do okresu zasiedzenia. Należało zatem przyjąć, że objęcie przez poprzedników prawnych wnioskodawcy nieruchomości uczestników we władanie nastąpiło w sferze tzw. dominium, czyli wykonywania przez państwo zadań gospodarczych, a w konsekwencji władanie to mogło prowadzić do zasiedzenia. Zgodnie z art. 292 zd. 1 k.c. służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Rozstrzygnięcia w pierwszej kolejności wymagało zatem czy wnioskodawca i jego poprzednicy prawni korzystali z trwałego i widocznego urządzenia na nieruchomości należącej obecnie do uczestników. W ocenie Sądu bezsporny w niniejszej sprawie był fakt, iż na nieruchomościach należących obecnie do uczestników znajdują się czynne fragmenty napowietrznych słupowych linii elektroenergetycznych, co przemawia za ustaleniem, że urządzenia te mają charakter trwałego i widocznego urządzenia w rozumieniu art. 292 k.c., gdyż z doświadczenia życiowego wiadomo, że urządzenia tego typu mają taki charakter i są takich rozmiarów, że są widoczne na nieruchomości niemal od pierwszego na nie spojrzenia i są posadowione na trwałych podstawach takich jak słupy (drewniane, betonowe, metalowe) lub innych podobnych konstrukcjach. Ponadto z ustalonego stanu faktycznego wynika, że korzystanie z tych urządzeń przez wnioskodawcę i jego poprzedników odpowiadało obecnie funkcjonującej w obrocie prawnym służebności przesyłu, gdyż polegało na korzystaniu z tych linii w sposób zgodny z ich przeznaczeniem, w szczególności na utrzymywaniu wskazanych instalacji na nieruchomościach należących obecnie do uczestników, ich eksploatacji, naprawach i konserwacji oraz nieograniczonym czasowo do nich dostępie.

Sąd Rejonowy podzielił ugruntowany już pogląd Sądu Najwyższego, który kilkakrotnie wypowiedział się za dopuszczalnością nabycia w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa, w szczególności również przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu, co nastąpiło na podstawie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 3 sierpnia 2008 r. Sąd podzielił również stanowisko Sądu Najwyższego, że okoliczność, iż służebność gruntowa zwiększy użyteczność przedsiębiorstwa prowadzonego przez właściciela nieruchomości nie może automatycznie wykluczać istnienia nieruchomości władnawczej. Powszechnie wiadomo, że w skład przedsiębiorstwa mogą wchodzić także nieruchomości, a funkcjonowanie przedsiębiorstwa energetycznego bez takich nieruchomości jest trudne do wyobrażenia. Bez znaczenia pozostaje fakt, że w skład przedsiębiorstwa wchodzi wiele nieruchomości, zaś ułatwienie funkcjonowania przedsiębiorstwa może stanowić jednocześnie zwiększenie użyteczności nieruchomości należącej do tego przedsiębiorstwa, co ma niewątpliwie miejsce w okolicznościach niniejszej sprawy. Również pozostałe przesłanki do nabycia zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu w ocenie Sądu zostały spełnione. Zasiedzenie, które zostało w sposób ogólny uregulowane w art. 172 - 176 k.c. stanowi instytucję prawną prowadzącą do nabycia prawa na skutek upływu czasu. Umożliwia ono, sankcjonując stan faktyczny, usunięcie długotrwałej niezgodności między stanem prawnym, a stanem posiadania. Zasiedzenie następuje z mocy prawa i stanowi pierwotny sposób nabycia prawa podmiotowego. Zgodnie z art. 172 § 1 k.c. posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba, że uzyskał posiadanie w złej wierze. Z brzmienia § 2 powyższego przepisu wynika natomiast, że po upływie lat trzydziestu posiadacz nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze. Z przytoczonego sformułowania art. 172 k.c. wynika, że do nabycia w drodze zasiedzenia prawa własności

nieruchomości konieczne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek: samoistnego posiadania oraz, w zależności od istnienia po stronie posiadacza dobrej lub złej wiary, upływ czasu odpowiednio dwudziestu lub trzydziestu lat. Wystąpienie dobrej wiary posiadacza nie jest więc konieczną przesłanką nabycia własności nieruchomości w drodze zasiedzenia, powodując jedynie skrócenie terminu zasiedzenia z trzydziestu do dwudziestu lat. Z kolei z przepisu art. 176 k.c. wynika możliwość doliczenia przez posiadacza czasu posiadania jego poprzednika w sytuacji, gdy w czasie biegu terminu zasiedzenia posiadanie przeszło z jednej osoby na drugą. Może do tego dojść na skutek przeniesienia posiadania (art. 348-351 k.c.) albo w drodze dziedziczenia. Następstwo w posiadaniu ze skutkami określonymi w komentowanym przepisie umożliwia zachowanie ciągłości posiadania. Każdy kolejny posiadacz rzeczy wstępuje bowiem w posiadanie swojego poprzednika. Następstwo to obejmuje wszystkich poprzedników będących posiadaczami samoistnymi. Jeżeli jednak poprzedni posiadacz samoistny nieruchomości był posiadaczem w złej wierze, czas jego posiadania może być doliczony tylko wtedy, gdy łącznie z czasem obecnego posiadacza, nawet jeśli jest on w dobrej wierze, wynosi co najmniej lat trzydzieści. Zgodnie z treścią art. 292 k.c. przedmiotem zasiedzenia może być także służebność gruntowa. Zasiedzenie w tym przypadku może nastąpić w razie wstąpienia określonych w tym przepisie przesłanek, przy jednoczesnej realizacji przesłanek dotyczących zasiedzenia nieruchomości. Do zasiedzenia służebności stosuje się bowiem odpowiednio przepisy powołane powyżej przepisy art. 172 i nast. k.c. normujące nabycie własności nieruchomości w drodze zasiedzenia, z uwzględnieniem jednak występujących między tymi instytucjami odrębności konstrukcyjnych. „Odpowiednie” stosowanie przepisów o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie oznacza, że nie ma zastosowania do zasiedzenia służebności gruntowej wymóg samoistnego posiadania nieruchomości obciążanej. Posiadanie prowadzące do zasiedzenia służebności ma bowiem swoisty charakter, gdyż wykonywanie władztwa nad rzeczą ograniczone jest do powtarzających się aktów odpowiadających działaniom podejmowanym przez uprawnionego z tytułu służebności. w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że posiadania prowadzącego do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie nie należy utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości, bowiem przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność, zaś władanie w zakresie służebności gruntowej kwalifikuje się zgodnie z art. 336 k.c. jako posiadanie zależne. Znajdują natomiast odpowiednie zastosowanie m.in. przepisy o nabyciu nieruchomości przez zasiedzenie dotyczące terminów posiadania w zależności od dobrej lub złej wiary posiadacza oraz, generalnie, możliwości doliczenia posiadania poprzednika (art. 176 k.c.). Oznacza to, że przesłanką do zasiedzenia służebności gruntowej oprócz posiadania służebności będzie upływ oznaczonego w ustawie czasu, w zależności od tego czy posiadacz służebności był w dobrej (obecnie 20 lat) czy w złej (obecnie 30 lat) wierze oraz w zależności pod rządami jakich przepisów prawa cywilnego zasiedzenie nastąpiło. Do dnia 1 października 1990 roku Kodeks cywilny w art. 172 przewidywał bowiem krótsze niż obecnie terminy zasiedzenia wynoszące odpowiednio 10 lat – w przypadku uzyskania posiadania w dobrej wierze i 20 lat – w przypadku uzyskania posiadania w złej wierze. Przepis art. 172 k.c. w poprzednim brzmieniu ma niewątpliwie zastosowanie do zasiedzenia, które nastąpiło jeszcze pod rządami tego przepisu. Zgodnie bowiem zaś z art. 9 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (tzw. noweli lipcowej) do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie tejże ustawy, stosuje się od tej chwili przepisy niniejszej ustawy; dotyczy to w szczególności możliwości nabycia prawa przez zasiedzenie. Przepis art. 172 k.c. w nowym brzmieniu ma zatem zastosowanie do zasiedzenia, które jeszcze nie nastąpiło do czasu wejścia w życie znowelizowanego przepisu. Sąd Rejonowy nie miał na gruncie niniejszej sprawy wątpliwości w zakresie realizacji przez wnioskodawcę oraz jego poprzedników prawnych przesłanki w postaci posiadania przedmiotowej służebności, które sprowadzało się do trwałego korzystania z widocznego urządzenia, jakimi niewątpliwie są napowietrzne linie energetyczne. Ponadto, nie rodził zastrzeżeń Sądu fakt występowania po stronie wnioskodawcy oraz jego poprzedników prawnych ciągłości posiadania przedmiotowej służebności, co skutkowało możliwością przewidzianego w art. 176 k.c. doliczenia do okresu zasiedzenia posiadania służebności poprzedników prawnych wnioskodawcy. Głównym zagadnieniem wymagającym ustalenia było natomiast wskazanie daty, w której nastąpił początek biegu terminu zasiedzenia przedmiotowej służebności gruntowej, jak również ustalenie, czy po stronie przedsiębiorstwa energetycznego występowała w chwili objęcia służebności w posiadanie dobra czy też zła wiara. Od tych bowiem dwóch okoliczności uzależnione było przyjęcie, czy oraz ewentualnie w jakiej dacie doszło do zasiedzenia z mocy prawa wskazanej we wniosku służebności gruntowej. W niniejszej sprawie należało zdaniem Sądu przyjąć, że wnioskodawca i jego poprzednicy prawni, w przypadku linii elektroenergetycznych byli

posiadaczami służebności w złej wierze, gdyż wnioskodawca nie wykazał aby umieszczając te linie na nieruchomości należącej obecnie do uczestników, poprzednicy wnioskodawcy dysponowali jakimkolwiek do tego cywilnoprawnym tytułem (w szczególności np. umową użyczenia z poprzednikami uczestników). Taki sposób uzyskania władztwa nad nieruchomością uczestników pozwalał na przypisanie mu cech samowoli w rozumieniu art. 344 § 1 k.c. i w konsekwencji przesądzał o złej wierze takiego posiadacza. Ponadto Sąd powołał pogląd wyrażony w orzecznictwie, że korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności na podstawie oświadczenia złożonego bez formy aktu notarialnego jest posiadaniem tej służebności w złej wierze. Odnosząc się zatem do przesłanki związanej z występowaniem po stronie samoistnego posiadacza dobrej lub złej wiary podkreślić należało, w ocenie Sądu, iż zgodnie z utrwalonym poglądem doktryny oraz judykatury dobra wiara polega na usprawiedliwionym w danych okolicznościach przekonaniu posiadacza, że przysługuje mu prawo własności. Przy ocenie dobrej wiary u posiadacza nieruchomości decyduje chwila objęcia jej w posiadanie. Późniejsza zmiana świadomości posiadacza nie ma już znaczenia i nie uzasadnia przedłużenia terminu zasiedzenia do lat trzydziestu. Zważyć przy tym należało, że z uwagi na szczególny charakter powyższej regulacji powoływanie się w tym przypadku na przewidziane w art. 7 k.c. domniemanie dobrej wiary nie wydawało się być wystarczające. W ocenie Sądu, dla przyjęcia dobrej wiary posiadacza służebności wnioskodawca obowiązany był wykazać, że instalacja urządzeń przesyłowych nastąpiła na mocy ostatecznej, niepodważonej do chwili obecnej decyzji administracyjnej wydanej na podstawie przepisów ustawy z 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości. Na gruncie niniejszej sprawy brak było dowodu tegoż. Z uwagi na to Sąd ustalił, iż w chwili objęcia służebności w posiadanie po stronie poprzednika prawnego wnioskodawcy nie istniała dobra wiara, która powodowałaby skrócenie terminu zasiedzenia do lat dwudziestu, w związku z czym w przedmiotowej sprawie do zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu zastosowanie miał termin trzydziestoletni.

W ocenie Sądu okresy posiadania służebności gruntowych przez wnioskodawcę i jego poprzedników już upłynęły odnośnie linii elektroenergetycznych ze skutkiem w postaci zasiedzenia tych służebności. W przypadku linii wysokiego napięcia (...) nr (...) za dzień nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie należało przyjąć datę 14 października 1986 roku. Skoro bowiem, jak wynikało z ustalonego stanu faktycznego, budowa tej sieci nastąpiła w 1966 roku, a oddana do ruchu 14 października 1966 roku, to należało przyjąć, że zasiedzenie nastąpiło najpóźniej 20 lat po dokonaniu czynności oddania do użytku. Natomiast w przypadku dwóch linii średniego napięcia (...): (...) i (...) za dzień nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie należy przyjąć dzień 31 października 2005 roku, gdyż z ustalonego stanu faktycznego wynikało, że w dniu 31 października 1975 roku dokonano pomiarów oporności uziemień tych linii, a więc z całą pewnością od tego momentu była ona w użytkowaniu poprzedników prawnych wnioskodawcy, zaś w rozpoznawanej sprawie nie przedstawiono żadnych innych dowodów potwierdzających fakt wcześniejszego korzystania z tychże urządzeń. Wobec powyższego należało przyjąć, że zasiedzenie nastąpiło 30 lat później tj. z dniem 31 października 2005 roku. Odnośnie zaś linii średniego napięcia (...) nr (...) za dzień nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie należało przyjąć dzień 31 lipca 2008 roku, gdyż z ustalonego stanu faktycznego wynikało, że w dniu 31 lipca 1978 roku dokonano przeglądu infrastruktury tej linii elektroenergetycznej, a więc od tego dnia na pewno była ona w użytkowaniu poprzedników prawnych wnioskodawcy, zaś w niniejszej sprawie Sąd nie dysponuje żadnym dowodem potwierdzającym fakt wcześniejszego korzystania z tychże urządzeń. Wobec powyższego należało przyjąć, że zasiedzenie nastąpiło 30 lat później tj. z dniem 31 lipca 2008 roku. W ocenie Sądu należało też przyjąć, że w przypadku wszystkich powyższych linii elektroenergetycznych bieg terminu ich zasiedzenia nie został przerwany, gdyż uczestnicy wystąpili wprawdzie z wnioskiem do sądu o ustanowienie służebności przesyłu na rzecz wnioskodawcy (sprawa tut. Sądu sygn. akt (...)), lecz uczynili to po upływie okresów zasiedzenia służebności wobec wszystkich linii.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. a o kosztach sądowych na podstawie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2275 z późn. zm.).

W apelacji od powyższego postanowienia, zaskarżając je w całości, uczestnicy postępowania zarzucili naruszenie:

- art. 321 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc,

- art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc,

- art. art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 278 § 1 kpc i z 13 § 2 kpc,
- art. 520 § 2 oraz art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych,
- art. 176 kc w zw. z art. 292 kc.

Wskazując na powyższe zarzuty wnioskodawcy wnieśli o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej i instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy rozpoznając apelację zważył co następuje. Skarżący sformułowali trafny wniosek apelacji, wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej i instancji do ponownego rozpoznania, chociaż nie wszystkie podniesione przez nich zarzuty są uzasadnione, a z drugiej strony nie wskazali oni wyczerpująco okoliczności i względów, które uzasadniały wydanie w niniejszej sprawie przez Sąd Odwoławczy orzeczenia kasatoryjnego. Tymczasem w ocenie Sądu Okręgowego Sąd pierwszej instancji rozpoznając wniosek o zasiedzenie służebności przesyłu lub służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu (które to dwa różne prawa Sąd Rejonowy, jak wynika z rozważań uzasadnienia – str. 7; k. (...), prawidłowo odróżnił), dopuścił się nierozpoznania istoty sprawy. Aby bowiem ustalić od kiedy rozpoczął się bieg zasiedzenia, czy zasiedzenie nastąpiło, w jakiej dacie, a tym samym na czyją rzecz, niezbędne w okolicznościach sprawy było ustalenie, komu przysługiwały prawa do nieruchomości objętych wnioskiem w niniejszej sprawie, tzn. kto był poprzednikiem (poprzednikami) prawnymi uczestników postępowania odnośnie poszczególnych nieruchomości w całym okresie, który był objęty czasem niezbędnym do upływu okresu zasiedzenia. Bliżej zaś precyzując istotne jest to czy i do kiedy własność poszczególnych nieruchomości objętych księgami wieczystymi o nr: (...), (...), (...), (...) i (...), przysługiwała Skarbowi Państwa, czy też od prawidłowo przyjętych przez Sąd dat początkowych biegu okresów posiadania prowadzącego do zasiedzenia (tj. od 13 października 1966r., 31 października 1975r. i 31 lipca 1978r.; str. 4-5 uzasadnienia, k. (...)), w odniesieniu do poszczególnych nieruchomości, na których posadowione są poszczególne linie będące urządzeniami przesyłowymi, stanowiły one własność innych podmiotów niż Skarb Państwa, a z wyrywkowo przedłożonych przez uczestników dokumentów dotyczących nabycia przez nich niektórych nieruchomości (np. k. (...)), wynika że status właścicielski poszczególnych nieruchomości w tych okresach był różny. Tymczasem Sąd pierwszej instancji co do tych kwestii ani nie poczynił żadnych ustaleń faktycznych ani ich nie rozważył, przez co dopuścił się nierozpoznania istoty sprawy, gdyż bez takich ustaleń i ich rozważenia, Sąd nie mógł orzec o zasiedzeniu służebności przesyłu z określeniem kiedy zasiedzenie to nastąpiło i na czyją rzecz. Z tej też przyczyny za częściowo trafny uznać należało zarzut apelacji naruszenia art. art. 176 kc w zw. z art. 292 kc. Kwestie powyższe dla istoty sprawy o stwierdzenie zasiedzenia mają kluczowe znaczenie, gdyż jeżeli w przyjętych przez Sąd Rejonowy wyżej wskazanych datach początkowych rozpoczęcia okresów posiadania właścicielem nieruchomości był inny podmiot niż Skarb Państwa, to zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu ówczesnie rozpoczęło bieg i dalej biegło na rzecz Skarbu Państwa, przy czym miało to miejsce w sytuacji słusznie przyjętego przez Sąd Rejonowy braku ujawnienia się w sprawie okoliczności wskazujących na to, aby korzystanie ówczesnie przez Skarb Państwa z nieruchomości uczestników następowało w ramach wypełniania przez państwo zadań publicznych, poza stosunkami cywilnoprawnymi, a więc w sferze tzw. imperium państwa (zob. postanowienie z uzasadnieniem Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2013r., IV CSK 672/12). W przypadku upływu tego terminu przed dniem 7 stycznia 1991r. (odnośnie powyższej daty szerzej w dalszych rozważaniach) stwierdzenie zasiedzenia nastąpiłoby zatem na rzecz Skarbu Państwa, a nie przedsiębiorstwa przesyłowego jak błędnie wskazywał we wniosku wnioskodawca (k. (...)). Przy czym zasiedzenie na rzecz tego podmiotu – Skarbu Państwa, w okolicznościach sprawy, wydawało się odnosić do jednej linii i nieruchomości określonych w pkt I.1. postanowienia Sądu pierwszej instancji (pod warunkiem że żadna z tych nieruchomości nie stanowiła ówczesnie własności Skarbu Państwa, o czym szerzej w dalszych rozważaniach). W takiej jednak sytuacji po pierwsze stwierdzenie zasiedzenia na rzecz Skarbu Państwa wymagałoby zgłoszenia żądania przez wnioskodawcę lub uczestników co do stwierdzenia zasiedzenia na rzecz tego podmiotu (o czym szerzej także w dalszych rozważaniach) i wezwania Skarbu Państwa do udziału w niniejszej sprawie, a oba te warunki w niniejszej sprawie nie zostały spełnione. Natomiast w sytuacji gdyby w powyższym terminie do 7 stycznia 1991r., w odniesieniu do nieruchomości, których właścicielem był inny podmiot niż Skarb Państwa, nie nastąpiłoby zasiedzenie służebności gruntowej o

treści odpowiadającej służebności przesyłu, to od tej daty (7 stycznia 1991r.) termin zasiedzenia biegłby na rzecz przedsiębiorcy przesyłowego z doliczeniem okresu posiadania sprzed tejże daty, do której posiadanie to biegło na rzecz poprzednika prawnego przedsiębiorcy, tj. Skarbu Państwa (zob. powołane wyżej postanowienie z uzasadnieniem Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2013r., IV CSK 672/12). Również w tym przypadku stwierdzenie zasiedzenia na rzecz jednego z poprzedników prawnych wnioskodawcy wymagałoby zgłoszenia żądania przez wnioskodawcę lub uczestników co do stwierdzenia zasiedzenia na rzecz tego podmiotu. Przy czym w obu wyżej wskazanych przypadkach uzasadnione wydawało się (jak uznał Sąd Rejonowy) przyjęcie złej wiary posiadacza urządzeń przesyłowych. Odnośnie natomiast wyżej wskazanej daty 7 stycznia 1991r., to dopiero od tego terminu mógł rozpocząć bieg zasiedzenia prawa zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, lub zasiedzenia służebności przesyłu, na rzecz przedsiębiorstw przesyłowych jako poprzedników prawnych wnioskodawcy. Przyjęcie tej daty znajduje bowiem oparcie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. m.in. uzasadnienie uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2017r., III CZP 101/16, uchwałę z uzasadnieniem Sądu Najwyższego z 15 lutego 2019r., III CZP 81/18 oraz postanowienie z uzasadnieniem Sądu Najwyższego z 19 października 2018r., III CZP 24/18), które Sąd Okręgowy podziela. Sąd Najwyższy w powyższym orzecznictwie stanął zatem na stanowisku, że przekształcenie zarządu w odniesieniu do gruntów w prawo użytkowania wieczystego, a w odniesieniu do znajdujących się na tych gruntach budynków, innych urządzeń i lokali w prawo własności nastąpiło w dniu 5 grudnia 1990 r. na podstawie art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz.U. Nr 91, poz. 455), natomiast w odniesieniu do innych składników majątkowych - również w prawo własności - przekształcenie dokonało się w dniu 7 stycznia 1991r., na podstawie art. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 1991 r. Nr 2, poz. 6). Gdy zatem urządzenia przesyłowe wchodzące w skład przedsiębiorstwa państwowego (którym ówczesne było przedsiębiorstwo przesyłowe), nie były posadowione na gruntach będących w ich zarządzie, bo na gruntach, jak w rozważanym przypadku stanowiących własność innych podmiotów niż Skarb Państwa, to nabycie własności tych urządzeń następowało przez przedsiębiorstwo w powyższej dacie 7 stycznia 1991r., a następcy prawni ówczesnego przedsiębiorstwa w drodze przekształceń opisanych w prawidłowych i niezakwestionowanych skutecznie ustaleniach Sądu Rejonowego, kontynuowali bieg od powyższej daty 7 stycznia 1991 r. na rzecz przedsiębiorstwa przesyłowego, w myśl przepisu art. 176 § 1 kc, zgodnie z którym jeżeli podczas biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienie posiadania, obecny posiadacz może doliczyć do czasu, przez który sam posiada, czas posiadania swego poprzednika, a tylko jeżeli poprzedni posiadacz uzyskał posiadanie nieruchomości w złej wierze, czas jego posiadania może być doliczony jedynie wtedy, gdy łącznie z czasem posiadania obecnego posiadacza wynosi przynajmniej lat trzydzieści. Wreszcie w trzeciej z możliwych sytuacji w powyższej dacie 7 stycznia 1991 r. własność nieruchomości mogła należeć do Skarbu Państwa. W takim przypadku bieg terminu zasiedzenia mógł się rozpocząć dopiero także w powyższej dacie 7 stycznia 1991 r., bez możliwości doliczenia okresu poprzedniego. Jest oczywiste bowiem, że w sytuacji gdy Skarb Państwa był właścicielem nieruchomości i urządzeń przesyłowych nie mogło być mowy o powstaniu prawa na rzeczy cudzej, a mogło to mieć miejsce dopiero wtedy gdy doszło do rozdzielenia własności urządzeń przesyłowych i własności nieruchomości, a zatem we wskazanej wyżej dacie 7 stycznia 1991r. (zob. uzasadnienie powołanej uchwały Sądu Najwyższego z 15 lutego 2019r., III CZP 81/18, a także powołane wcześniej pozostałe orzeczenia: uzasadnienie uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2017r., III CZP 101/16 oraz postanowienie z uzasadnieniem Sądu Najwyższego z 19 października 2018r., III CZP 24/18). W omawianym przypadku pozostawiania nieruchomości w dacie 7 stycznia 1991r. we własności Skarbu Państwa, odmiennie niż w dwóch pozostałych, wcześniejszych przypadkach, uzasadnione natomiast wydaje się przyjęcie dobrej wiary posiadacz urządzeń przesyłowych od powyższej daty 7 stycznia 1991r. Sąd Okręgowy, nie omawiając szerzej tej kwestii, podziela bowiem pogląd wyrażony i szeroko uzasadniony m. in. w uchwale Sądu Najwyższego z 15 lutego 2019r. (III CZP 81/18) oraz znajdujący szerokie odzwierciedlenie także w późniejszym orzecznictwie Sądu Najwyższego (m. in. wyrok Sądu Najwyższego z 5 marca 2021r., I CSKP 84/21, postanowienie Sądu Najwyższego z 12 stycznia 2021r., IV CSKP 10/21, postanowienie Sądu Najwyższego z 26 maja 2021r., V CSKP 65/21), że przedsiębiorstwo państwowe, które nabyło z mocy prawa - na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. 1991 r., Nr 2, poz. 6) - własność urządzeń przesyłowych, posadowionych na nieruchomości Skarbu Państwa, może być uznane za posiadacza w dobrej wierze służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Z wyżej zatem wskazanych względów, jak już wskazano na wstępie rozważań, ustalenie stanu właścicielskiego z uwzględnieniem powyższych kwestii było kluczowe w rozpoznawanej sprawie, a brak poczynienia i rozważenia tychże ustaleń przez Sąd pierwszej instancji skutkowało niepoznaniem istoty sprawy o zasiedzenie.

Sąd Okręgowy także zauważa, że, jak wynika z kserokopii akt księgi wieczystej, jedna z objętych wnioskiem nieruchomości (opisana w księdze wieczystej nr (...)) od 22 maja 1978r. znajdowała się w użytkowaniu wieczystym poprzednika prawnego uczestników (lub uczestnika), a decyzją z 22 lipca 1998r. użytkowanie wieczyste zostało przekształcone w prawo własności. Również te okoliczności zostały przez Sąd Rejonowy całkowicie pominięte, a zostaną ustalone i rozważone przy ponownym rozpoznaniu sprawy, w aspekcie wniosku o zasiedzenie służebności przesyłu lub służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

W rozpoznawanej sprawie istotne znaczenie miała, sygnalizowana już wcześniej, jeszcze jedna kwestia, która stanowiła dodatkową przeszkodę uniemożliwiającą wydanie przez Sąd orzeczenia reformatoryjnego. Mianowicie obecnie już utrwalony w judykaturze i piśmiennictwie jest zdecydowanie dominujący pogląd, że w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia sąd jest związany żądaniem wnioskodawcy lub uczestnika postępowania co do podmiotu, na rzecz którego stwierdzenie zasiedzenia ma nastąpić (i co trafnie w apelacji podnosili skarżący, k. 325 odwr. - 326), a odmienny pogląd przedstawiony przez wnioskodawcę w odpowiedzi na apelację jest nie do zaakceptowania i obecnie nie znajduje szerszej akceptacji w orzecznictwie. W uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 2015r. (sygn. akt III CZP 112/14) Sąd Najwyższy zatem stanął na stanowisku, że stwierdzenie zasiedzenia własności nieruchomości może nastąpić tylko na rzecz osoby wskazanej przez wnioskodawcę lub innego uczestnika postępowania. W uzasadnieniu uchwały Sąd wskazał, że jedną z zasad rządzących rozstrzygnięciem spraw w procesie cywilnym jest zakaz wyrokowania ponad żądanie, jak bowiem wynika z art. 321 § 1 k.p.c. sąd ma obowiązek respektować zasadę *ne eat iudex ultra petita partium*. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, zasada ta ma odpowiednie zastosowanie w postępowaniu nieprocesowym (art. 13 § 2 k.p.c.). Oznacza to, że w sprawach, w których postępowanie nieprocesowe jest wszczynane na wniosek, sąd jest związany żądaniami uczestników postępowania. Ponadto w uzasadnieniu powołanej uchwały Sąd Najwyższy m. in. wskazał, że toku postępowania mogą wystąpić sytuacje, w których zebrany materiał dowodowy będzie wskazywał na nabycie spornego prawa w drodze zasiedzenia przez inną osobę niż wskazana przez uczestników postępowania. Warunkiem wydania orzeczenia stwierdzającego zasiedzenie na rzecz właściwej osoby jest w takim wypadku modyfikacja żądania wniosku, a - gdyby osoba ta nie uczestniczyła w postępowaniu - wezwanie jej lub jej następców prawnych do udziału w sprawie (art. 193 w związku z art. 13 § 2 i art. 510 § 2 k.p.c.). Niedokonanie zmiany żądania prowadzi do oddalenia wniosku i powoduje konieczność wszczęcia przez zainteresowanego kolejnego postępowania o stwierdzenie zasiedzenia z prawidłowo sformułowanym żądaniem, zatem wzgląd na ekonomię postępowania i ochronę interesu indywidualnego oraz wymaganie właściwego ukształtowania postępowania nakładają na sąd obowiązek umożliwienia biorącym w nim udział osobom stosownej modyfikacji żądania. Obowiązek informacyjny sądu wobec uczestników postępowania sądowego wymaga zwrócenia przez sąd uwagi na ewentualną potrzebę takiej modyfikacji. Źródłem tego obowiązku są w tym wypadku zasady ogólne wynikające z przepisów art. 2 i 45 ust. 1 Konstytucji. Ten też pogląd Sąd Najwyższego znalazł odzwierciedlenie i został powtórzony w licznych późniejszych orzeczeniach Sądu Najwyższego jak i sądów powszechnych, a także w piśmiennictwie (zob. m. in. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2017r., III CZP 49/17, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 26 lutego 2021r., III CSKP 68/21, 23 października 2020r., V CZ 41/20, 24 lipca 2020r., II CZ 75/19, 15 listopada 2016r. III CSK 422/15 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2020r, sygn. akt I AGa 129/19, Tadeusz Wiśniewski (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom III. Art. 506–729, Wyd. Lex 2021r.) Natomiast Sąd Rejonowy nie dokonując stosowanych ustaleń i nie rozważając ich w przedmiocie wyżej wskazywanego stanu właścicielskiego objętych wnioskiem nieruchomości, tym samym nie miał dostatecznych danych, aby zwrócić uwagę uczestnikom postępowania na ewentualną potrzebę modyfikacji wniosku w zakresie wskazania podmiotów na rzecz, których zasiedzenie miałyby nastąpić i tego obowiązku informacyjnego w rezultacie nie wypełnił wbrew powołanym w wyżej wskazanej uchwale z 11 czerwca 2015r. przepisom art. 2 i 45 ust. 1 Konstytucji. Istotnym zaś jest, że ewentualna zmiana wniosku w tym przedmiocie na etapie postępowania apelacyjnego nie byłaby już dopuszczalna z uwagi na przepis art. 383 w zw. z art. 13 § 2 kpc i Sąd Okręgowy podziela w tej kwestii pogląd judykatury zarówno Sądu Najwyższego jak i sądów powszechnych, wyrażony na tle analogicznych

stanów faktycznych, tj. dotyczących stwierdzenia zasiedzenia, w tym zasiedzenia służebności przesyłu (zob. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2017r., II CSK 16/17, postanowienie Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 2 lipca 2020r., sygn. akt III Ca 292/20).

Mając na uwadze powyższe rozważania wskazać należy, że wnioskodawca (...) S.A. w K. nie żądał we wniosku stwierdzenia nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu na swoją rzecz jak przyjął w części wstępnej uzasadnienia Sąd Rejonowy (k. (...)), gdyż inna jest treść tego wniosku, co jednoznacznie wynika z jego brzmienia (k. (...)) i żądanie wnioskodawcy obejmowało stwierdzenie zasiedzenia na rzecz jego poprzedników prawnych, w tym odnośnie nieruchomości wskazanej w pkt I.1. postanowienia miałyby ono nastąpić z datą 14 października 1986 na rzecz Zakładów (...), a które to żądanie w ocenie Sądu Okręgowego nie jest właściwe, gdyż w tej dacie zasiedzenie mogło nastąpić, z wyżej już omówionych względów, na rzecz Skarbu Państwa. Natomiast w ocenie Sądu należy w niniejszej sprawie zwrócić uwagę na jeszcze jedną kwestię. Sąd Okręgowy podziela pogląd wyrażony w orzecznictwie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 marca 2022r., (...) 476/22), że jeżeli w ustalonym przez sąd stanie faktycznym możliwe jest stwierdzenie zasiedzenia w dwóch różnych momentach czasowych na rzecz różnych podmiotów, to o tym, z nadejściem którego z tych terminów należy stwierdzić zasiedzenie decyduje interes prawny wnioskodawcy, definiowany i uzasadniany przez niego przy konstruowaniu wniosku wszczynającego postępowanie. Zgodnie bowiem z art. 609 § 1 k.p.c. do złożenia wniosku o stwierdzenie zasiedzenia jest uprawniony każdy zainteresowany, a więc ten, czyich praw dotyczy wynik postępowania (art. 510 § 1 k.p.c.). W konsekwencji to związek pomiędzy sferą prawną wnioskodawcy, a wynikiem sprawy determinuje interes prawny w stwierdzeniu zasiedzenia konkretnej nieruchomości. Nie jest wykluczone, że w interesie wnioskodawcy może być stwierdzenie zasiedzenia na dzień wcześniejszy. W tym celu konieczne jest jednak wskazanie szczególnych okoliczności, które usprawiedliwiłyby takie rozstrzygnięcie. Mając bowiem na względzie, że zasadniczą funkcją instytucji zasiedzenia jest usunięcie rozbieżności między faktycznym stanem posiadania, a stanem prawnym, to regułą powinno być stwierdzenie zasiedzenia w taki sposób, aby prawo własności przysługiwało aktualnemu posiadaczowi samoistnemu nieruchomości. Przemawia to w zasadzie przeciwko stwierdzeniu zasiedzenia o charakterze tylko historycznym, mimo ustalenia, że na skutek upływu terminu zasiedzenia własność nieruchomości przeszła już na kolejnego posiadacza (posiadaczy) nieruchomości. Odnosząc natomiast te rozważania prawne do okoliczności niniejszej sprawy rozważyć i Sąd, i wnioskodawcy powinno zatem zostać poddane, czy zasiedzenie mogło nastąpić przy założeniu rozpoczęcia jego biegu nawet od wskazanej wyżej daty 7 stycznia 1991r., a wtedy jedynie należałoby rozważyć (mając na względzie wyżej poczynione uwagi) czy zasiedzenie to miałyby miejsce po upływie 20 lat (w dobrej wierze) i nastąpiłoby na rzecz poprzednika prawnego wnioskodawcy – spółki, która ówczesnie była właścicielem urządzeń, czy 30 lat (w złej wierze) i wtedy upływ terminu zasiedzenia miałyby miejsce w dacie, gdy właścicielem urządzeń był już wnioskodawca. Zauważyć przy tym należy, że przyjęcie nawet złej wiary przedsiębiorstwa i 30 letniego terminu zasiedzenia wydaje się uzasadniać zasadność stwierdzenia tego zasiedzenia, skoro od powyższej daty 7 stycznia 1991r. posiadanie urządzeń przesyłowych przez poprzedników wnioskodawcy i wnioskodawcę nieprzerwanie biegło, a jego przerwa, co także zauważył Sąd Rejonowy, nastąpiła dopiero przez złożenie wniosku o ustanowienie służebności przesyłu w sprawie I Ns 1886/21 Sądu Rejonowego w W., co miało miejsce 18 listopada 2021r. ((...)akt sprawy (...)), a zatem po upływie wyżej wskazanego terminu 30 letniego, tj. z dniem 7 stycznia 2021r..

Zważywszy na wyżej wskazane związanie Sądu wnioskiem co do podmiotu na rzecz którego ma nastąpić zasiedzenie i wobec skomplikowanego następstwa prawnego posiadaczy urządzeń przesyłowych, co zazwyczaj ma miejsce w sprawach tego rodzaju jak niniejsza, nie można wykluczyć, a wręcz może to być celowe, sformułowania także żądań ewentualnych w tym zakresie, aczkolwiek powinno to być poprzedzone wypełnieniem przez Sąd wskazanego wyżej obowiązku informacyjnego, po wcześniejszym poczynieniu ustaleń co do stanu właścicielskiego, o czym mowa wcześniej.

Trafnie skarżący zarzuca również w apelacji, że Sąd Rejonowy w żaden sposób nie uzasadnił przyczyn, które przemawiały za stwierdzeniem zasiedzenia przebiegu służebności na nieruchomościach według wariantu II opinii biegłego Z. T. (2) z 16 czerwca 2021r. i jakie w takim razie względy dyskredytowały wariant I tej opinii. W szczególności, że w ustaleniach faktycznych (k. (...)) Sąd wydawał się opisywać niezbędne do korzystania z urządzeń

pasy gruntu wynikające z wariantu I opinii. Sąd Rejonowy również rozważy, co podnoszą apelujący, eliminację z opisu nieruchomości objętej księgą wieczystą o numerze (...), działki nr (...), przez którą w istocie, co wynika ze sporządzonych w sprawie opinii, urzędzenia przesyłowe wydają się nie przebiegać. W postanowieniu stwierdzającym zasiedzenie dokładniejszemu oznaczeniu powinny też podlegać urzędzenia przesyłowe, których dotyczy sprawa, poprzez wskazanie wszystkich ich oznaczeń: literowych, cyfrowych oraz innych znaków, gdyż poszczególne linie, co wynika z akt, posiadają takie oznaczenia. Również eliminacji z postanowienia powinny podlegać omyłkowo zamieszczone treści dotyczące nie będącej przedmiotem sprawy nieruchomości położonej w T..

Jak już wskazane zostało na wstępie rozważań, w ocenie Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji dopuścił się nierozpoznanie istoty sprawy. Rozpoznanie istoty sprawy w jej okolicznościach, o czym już we wcześniejszych wywodach, nie mogło bowiem nastąpić bez poczynienia ustaleń faktycznych w szczegółowo wyżej wskazanych kwestiach, jak i po wypełnieniu przez Sąd także wyżej wskazanego obowiązku informacyjnego i umożliwieniu uczestnikom modyfikacji żądań. Nierozpoznanie istoty sprawy następuje bowiem w sytuacji dokonania przez sąd pierwszej instancji oceny prawnej roszczenia bez oparcia jej o właściwie ustaloną podstawę faktyczną i przy konieczności czynienia przez sąd odwoławczy po raz pierwszy istnych ustaleń faktycznych, co czyni koniecznym uchylenie orzeczenia sądu pierwszej instancji z uwagi na obowiązek respektowania konstytucyjnej zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego. Innymi słowy uzupełnienie dowodów w postępowaniu drugoinstancyjnym nie może oznaczać zastąpienia sądu pierwszej instancji w prawidłowym rozpoznaniu sprawy co do jej istoty, gdyż wówczas proces stawałby się w rzeczywistości jednoinstancyjny (zob. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 20 lutego 2015r., V CZ 119/14 i z 13 listopada 2014r., V CZ 73/14 oraz Małgorzata Manowska (red.) „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz” Tom I., Wyd. Lex, komentarz do art. 386 kpc i powołane tam orzecznictwo).

Rozstrzygając zatem sprawę ponownie Sąd Rejonowy przede wszystkim poczyni ustalenia w wyżej wskazanych kwestiach i należy je rozważyć, wykona także wyżej wskazany obowiązek informacyjny i umożliwi stosowną modyfikację żądań, o której również wcześniej mowa, a także rozważy inne wyżej wskazane kwestie i usunie podniesione uchybienia, a także rozważy i odniesie się do innych niż wyżej omówione, a podniesionych w zarzutach i wywodach apelacji kwestii.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 4 w zw. z art. 13 § 2 kpc, uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

(...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)